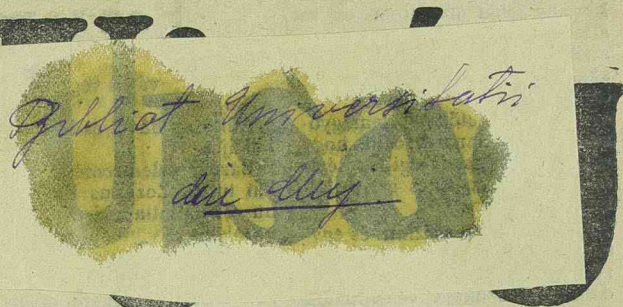

Hétfői

Friss

Felelős szerkesztő:
Dr. Gara Ernő

(független politikai hetilap)

Telefon 304. Szerkesztőség
és kiadóhivatal Str. Mihail
Viteazul (Rákóczi-u.) 16. sz

Egy sóhaj

száll fel az ember ugynevezett kebléből, egy felelősen sóhaj: Istenem, ha száz év múlva láthatnám mi lesz... Már most is, mily magasan szárnyal az emberi elme és mily páratlanok a technika vívmányai! Mily csodálatos a Rádior, mely elképesztő a Rádior és mennyire köznap immáron, hogy egyebet ne mondjak: a repülőgép. De száz év múlva! Mi lesz itten száz év múlva... Ha fellebbenhetne a fátyol, ha belenézhetnék a csak száz év múlva eljövendő csodák rejtelseibe egy pillanatra...

El e nyugtalanító gondolatokkal! Merítsünk lelkesedést a multból, lapozzuk fel a történelem könyvét és a száz év előtti elmaradottságunk szomorú képe, nyujtson vigaszt szűnnek: látva sorsunk magasra szárnyalását! Ime csak úgy találomra felöttem a száz év előtti Királyi Mandátumok könyvét és olvasom:

„Intézkedik a cigányok és utonáltók kiirtásáról, foglalkozik a sathármegyei só-csempészekkel, elrendeli a vizsgálatot egy elvesztett levélsomag miatt, elrendeli a zsidók terjedésének megállítását...”

Majd máshol ütöm fel a könyvet:

„... A fönnálló gazdasági rendszer egyik legnagyobb akadályja a földmivelés haladásának. Lehetetlenné teszi a beruházást a gazdák szegénysége miatt s a beruházás hiánya lehetetlenné teszi a gyarapodást...”

Nem jó. Valami olyan

régieset szeretnék olvasni, amin a Napoleoni idők patinája zöldel...

„... Mert már Mária Terézia uralkodása alatt sem került e a fejedelem figyelmét az erdők pusztulása, melyet az okszerű kezelés hiánya okoz...”

„... Azon nomádszerű hivalkodó állapot, melyben egy rész hamis kultúrában

pazarolja el életét, míg a másik legyőzhetetlen nyomorral küzdve, alig tarthatja fenn állati életét...”

„... Kevés szőlőtudajdonosnak van haszna. Mivelik a szőlőket, mert nagy tőkék fekszenek bennök...”

„... Sulyosan érezhető a pénz hiány. Az adózó alig képes adóját megfizetni s erőszakos végrehajtásokkal

kell kipréselni...”

Érdekes, milyen frissen, szinte üdén hangzik ez a százéves írás. Kedves őseim nem is voltak úgy elmaradva.

Már meggondoltam. Nem is szeretnék száz év múlva élni. Minek az. Már meglegednék vele, ha most élhetnék és nem száz évvel ezelőtt... (Radion.)

A negyedik internacionálé felé...

Komunizmus nem szükségképpen forradalom. — Hogyan lett egy közgazdasági tantételből véres fogalom? — A harmadik internacionálé válsága. — Visszatérés a magántulajdon felé a munkatulajdonig. — Új perspektivákat nyit a negyedik internacionálé. — Beszélgetés egy Csehszlovák kommunista képviselővel.

Komunizmus, kapitalizmus — alapjában egészen ártatlan közgazdasági terminus-technikusok, a termelés különböző rendjének a kifejezői, úgy mint például munka, tőke termelési tényező és más hasonló közgazdasági kifejezések. És mégis ehhez a két szóhoz, hogy komunizmus és kapitalizmus a szenvedélyeknek az égő gyűlöletnek olyan áradata tapad, hogy alig lehet kapitalista államban leírni azt a szót, hogy komunizmus és bizonyára kommunista államban is csak a megvetés indulatos, gyűlöletes jelzők tömegével szabad emlegetni a kapitalizmust.

Egy gazdasági tétel, amelyhez vér tapad...

A legutóbbi esztendő termelési közelharcaiban olyan halálos szenvedéllyel csaptak össze a két féle termelési elgondolás katonái, amiből vér omlott, könyrcsordult, hullahegyek emelkedtek. Miért történt mindez? Mert az egyik tábor a termelési tényezők közös birtokbavételével véli elérni a többtermelést, míg a másik tábor azt a termelési rendszert tartja helyesnek, ha a termelési tényezők magántulajdonba vannak. Kommunizmus — alapjában véve száraz gazdasági tantétel. Hogy vér tapad hozzá, hogy a komunizmus és kapitalizmus közelharcaiban fáj-

dalom sikoltott, kin jaidult és hullahegyek emelkedtek — ez a kenyérért való közelharc extázisában történt. Az történt, ami mindig történni szokott, ha sok az eszkimó és kevés a foka. Egymásnak mentek a koncert. Nem a kommunizmus miatt, nem a kapitalizmus miatt, egyáltalán, semmiféle izmus miatt, — vagy igen, mégis egy izmus miatt, a nimolizmus miatt. Ez az az izmus, ami miatt állandó harcban áll a világ minden embere és állata egyaránt. Ez az az izmus, ami talán sohasem szűnik meg, mert a termelés csak számtani arányban haladhat, addig a szükségletek elképzelhetetlen iramban fokozódhatnak. Ez a vágy a szükségletért, minél minél tökéletesebb kielégítése állandó harcra hívja az élő teremtményt és ez a harc maga az élet. A harc az élet megszépítéséért folyik, az élet pedig úgy szép, ha minél könyvebb a termelés (kevesebb verejték folvik) és minél intenzívebb a fogyasztás.

Komunizmus nem szükségképpen forradalom.

Ennek az örökharcnak egyik fázisa volt a kommunizmus, amelynek hullámai még ma is magasra csapnak. Alapjában véve, egy gazdaságtani hipotézis, ha a termelést kollektív kezelés

alá vennék, többet lehetne termelni. Hogy ez a tantétel megáll-e vagy nem, ez képezhet gazdasági vita tárgyát — de hogy ma már kapitalista államban vitalkozni is alig lehet a kommunista termelésről, hogy leírni is alig szabad azt a szót, hogy komunizmus, az azért van, mert a legutóbbi esztendő szükségesszerűen elkövetkezett élethalál harbainak a kirobbanása a kommunizmus jegyében történt. Pedig az a helyzet, akármilyen furcsán is hangzik, hogy a lezajlott forradalmaknak semmi közük nincs a kommunizmushoz. Csak véletlen találkozás történt: a szükségesszerűen és a történelem folyamán periodikusan bekövetkezett forradalmak összetalálkoztak azzal a gazdasági tantétellel, amely egytökeletesebb termelési-rend prespektíváját vetítette föl. Mert nem is az az, hogy a kommunizmus szükségesszerűen forradalmi. A kommunizmushoz úgy is lehet érni, hogy az állami életet törvényekkel békésen intenzívebbé fejlesztik. Gondoljuk csak el, hogy hány gyárat, iparvállalatot államosítottak az utóbbi időben Romániában? Ez mind egy-egy jelentős lépés az állami termelés a kommunizmus felé. Akik ezeket az államosításokat végrehajtották, bizonyára az a szándék vezette őket, hogy az illető vállalatok termelését intenzívebbé

Divatujdonságok érkeztek **MAX** rófosüzletébe
Piata Bratianu Dácia mellett.

Beszámolok a bűbájosról . . .

bé és közhasznubbakká tegyék. Nos, ha tehát megállhat ez az államotás egy egy vállatra — anélkül, hogy állást foglalni akarnék — nem képzelhető-e ez az államotás a vállalatok összességét illetőleg? Nem győzőm eléggé hangsúlyozni, hogy ez csak egy gazdasági hipotézis és semmi köze sincs a lezajlott forradalmakhoz.

Hogy a kommunizmus és egyáltalán a szocializmus célkitűzései nem szükségképpen forradalmi eszközökkel valósíthatók meg, arra vonatkozólag egy nagyon érdekes interjúval szolgálhatok. Most, hogy Csehszlovákiában jártam, beszélgettem Tauszikk kommunista képviselővel, aki nagyon érdekes nyilatkozatot tett a legutóbb lezajlott prágai tüntetéseket illetőleg.

A dogmák csődjé.

— Teljesen okatlan és fölösleges volt, amit a pártunk dogmatikus része Prágában a tömeges rendezett. Egyáltalán érthetetlen az a vak dogmatizálás, ami a kommunista pártban a harmadik internacionáléra való merev hivatkozással még mindig uralkodik. A mi célkitűzésünk: a többtermelés. Ezt nem lehet folytonos puccsokkal elérni. Nekünk kapitalista államban is az a hivatásunk, hogy a lehetőségekhez képest eredményeket érjünk el a többtermelés érdekében. A forradalom nem célkitűzése a kommunizmusnak és ha velejárója volt, csak szükségszerű eszköz volt. Orszorosságban miután száz százezer ember végrehajtották a forradalom lendületével a tulajdonközösség elvét, ma már az a helyzet, hogy a szükségszerű elasztikával nagy koncessziókat tesznek a magántulajdon irányában és bizonyára elmennek a munkatulajdonrendszert, mert így kívánja a többtermelés érdeke.

A negyedik internacionálé felé.

— És mi van a harmadik internacionáléval, amely szigorú irányítást mutat a forradalmakon keresztül is a közöstudajdon felé.

— A harmadik internacionáléval ma az a helyzet, hogy túlélték a viszonyok.

— Szóval?

— Szóval valami másnak kell következnie.

— Visszatérés a másodikhoz?

— Ez aligha lehetséges, mert a második internacionáléval a munkásság előtt súlyosan kompromittáltak a különböző kormányokhoz tapadó konjunktúra szocialisták.

— Tehát?

— Alighanem egy negyedik internacionálé következik, amely úgy mint annak idején a második az elsőhöz, a mérséklés, az elasztikus realpolitika jegyében fog megszületni. Nem jelenti ez a munkásküzdelem feladását, csak azt jelenti, hogy felelősségteljes, komoly munka kezdődik a munkáskérdésben, a lelkiismeretlen és tűzőn-vizen keresztül larpurlar forradalmat hirdető harmadik internacionálé dogmái után.

Leírhatjuk tehát: a harmadik internacionálé csődbe jutott — Európában új munkásmozgalom kezdődik, felelősségteljes, komoly, a többtermelés érdekében elérhető pozitív eredményeket szem előtt tartó. (g. e.)

Künn, a város végén lakik a bűbájos.

Állítólag bűvöl és bájol, azért bűbájos.

Bár figyelemreméltó dolgokat tudok Zozimus Panopolitanusról, hallottam híreket D'Astarac urnak és a naphéli pornak, olvastam Georg Sabellicusról, örökösi táltosokról, horoszkópokról, fehér és fekete magjáról, kaballáról, de saját szememmel most láttam először életben bűbájost . . .

Egészen őszintén kipakkolok mindent és bevallom egész mást írok, mint amit írni akartam. Ki akartam rukkolni a nevével, ki akartam szerkeszteni, botrányt akartam csinálni, kiabálni akartam, ki akartam viccelni, azt akartam írni róla, hogy a szemölcsé mozog a szeme mellett amikor a jövőbe néz . . .

Künn a város végén lakik a bűbájos . . .

Egy jó viccnek indult az egész, mikor hárman felkerekedünk, hogy meglátogatjuk. Hancuroztunk az ulon és nevetgáltunk és egyszerre a Hildegarde táján befordultunk a bűbájos szobájába. Mindjárt leültet bennünket és keveri a kártyát, a kezembe adja, keveri, megint ideadja, megint elveszi, keveri . . .

— Gondoljon sorsára.

— Gondolok sorsomra . . .

Egyelőre gondolok sorsomra, egyébként azonban mulattat a száraz öreg asszony, a szemölcsével, meg, hogy olyan fáradtan simogatja a homlokát, mintha gondolkodna. Azt hazudom neki, hogy nőlen vagyok. Én vagyok a zöld király. A piros kilences a szöke nő, de van egy barna nő is, annak állítólag sok bánatot okoztam, most kissé furdal ezért a lelkiismeret. Köröttem, a zöld király körül perdülnek az események, de a piros kilences kitarat mellettem. Egészen elmarad a makkhetes, egyedül maradunk a piros kilencesről. Azt mondja a varázsló, csak nőüljék meg nyugodtan, házassági boldogságot, maga a tők alsó ajánlja. Nem is lehet szó, csak a piros kilencesről. Kezdem banni, hogy hazudtam neki . . .

A barátom korrekt ember, Csak viccből hazudik és pontosan nyilatkozik ezután is. Egy kicsit megvagyok hatva, mikor a javasasszony korholóan rá szól:

— Ne tegye balra a kártyát, Balkezével emeljen, de jobbra tegye.

Most ő a zöld király a barátom, két nő van egy szöke, meg egy félbarna, a piros hetes az anyja, a makk-ász az apja, a makkkirály hivatalos felsőbb személy, a zöld felső: szöke rokon. — Mostani sorsába nincsenek bájai, a vagyoni ügy az ur részéről áll. Szegénynek látom a lányt és mintha az ur rokonai más városba laktának . . .

A barátom egy kicsit fészkelődik. A vagyoni ügy tényleg az ő részéről áll és a lányt ő is szegénynek látta,

— Gazdagság előtt áll, akár a szöke, akár a fél barnával, jövedelme hivatalt viselő urak társaságában . . .

A barátomat már nem is érdeklí a jövedelme:

— A lányval mi van?

— Vagyoni boldogsága biztos akár a szöke, akár a fél barnával. A szöke nő a házassági dologba mást ájál, szülei nézeteltérésbe lesznek és váratlan nyugtalanságba, itt a piros nyolcas mutatja . . . A makk-ász rokonai meg volnának nyugodva . . .

A barátom ideges. Ordít:

Fütyölök a zöld felsőre, meg a makk-ászra. Mi lesz? Boldog házasság?

— Csakis vagyoni boldogsága biztos. Szerelembe nem hízhat. Se szökebe, se fél barnába . . . Harmadnap nap óta szomoriják, különösen a szöke rokon a házassággal, Tessék

megemelni, mert a makk-also akár valamit mondani . . .

— Ezt hadd mondja meg a makk-also, ami ebbe a levélbe van, nevetett a barátom.

És most történt valami, Valami ami tehetette a ficáncoló kedvünket, valami ami megriasztott bennünket, ami elvágta a szánkat.

A makk-also gazdasági szomorúságot jelez a makk-ásznak. Ennek most nem szivgondja van, hanem a makk-ász miatt van vagyoni szomorúsága,

A barátom elsápadt és megmutatta a levelet.

A makk-ász írta benne barátomnak a zöld királynak, hogy a legnagyobb vagyoni szomorúságok vannak . . .

Künn a város végén lakik a bűbájos . . .

(Rodion)

Egynéhány megjegyzés.

A prefektus védnöksége

alatt lép fel a szatmári színházban két estén át egy vendégművész: Kulcsár Juliska a budapesti Operaház volt tagja. Az első esti előadásáról szomorú hírt kell jelentenünk — ebben a jólmenő szezonban csaknem üres ház előtt játszott a vendégművész. Pedig olyan értéket reprezentál Kulcsár Juliska művészete, hogy megérdemelt volna telt házat. Hogy mégis elmaradt a közönség, annak megmondjuk az okát: nyíltan, őszintén: nem szabad rossz néven venni senkinek, sem a vendégművésznőnek, sem az est rendezőségének — a vendég felszervírozásánál súlyos taktikai hibák történtek. Olyan felszólításra, amelynek nem lehetett ellenszögülni. Kulcsár Juliska impresszáriói birtokba vették a színházat és a saját házi kezelésükben rendezték meg az előadást. Ez volt az egyik hiba. Nem szabad a jó összeköttetéseket arra felhasználni, hogy az amúgy is nagy tehertételekkel küzdő színház kárára érvényesüljenek a magán anyagi ambíciók. Ha Kulcsár Juliska azzal jön, hogy fel akar lépni a színházban megfélemlítő tisztelet díj ellenében, ennek semmi akadályát nem lett volna és mindenképpen kiváló művésztének honoráriumát megkapta volna az illő gavaléros tisztelet díjat. És telt ház előtt játszott volna és meg lett volna az anyagi és erkölcsi siker. Így azonban kiszívárgott a közönség közé a színház okkupálása és a közönség felett: nem jött el a színházba. A másik főhiba az volt, hogy a vendégsték bomlokára feltűzték a hivatalos jelzőt: a prefektus védnöksége alatt! Cantuniaru prefektus a városban ritkaságszámbamenő osztatlan szeretetnek örvend. Nem is az ő személyének szólott a közönség távolmaradása. A közönség a hivatalos jelleg offenzívája elől menekült a passzivitás

védőáncái mögé. Elég a hivatalosságból a hivatalos életben. A művészvilág eseményeit nem szabad hivatalnok felügyelet alá helyezni — egyedül autentikus felügyelő ebben a világban a muzsa: a nemzetközi egyaránt román és magyar muzsa. Kulcsár Juliska művésztének nincs is szüksége hivatalos patronázsra — olyan nagy művész, aki a művésze erejével össze tudja toborozni a közönséget. Ne haragudjék az üres házért sem Kulcsár Juliska, akit most, hogy művészetét megismertük a muzsa felügyelete alatt bármikor szívesen látunk a színpadunkon, sem Cantuniaru prefektus ne haragudjék — nagyon kedves emberünk nekünk ő a prefektusi székben; hogy a színházi műsor homlokzatán nem indott közönséget vonzani, az mélyenszántóan elvi jelentőségű . . . A művészet szuverenitásának védelmében történt . . .

Egy lapbeszüntetést sugalmazó nyilatkozat

jelent meg az elmúlt héten a Szamosban. Való igaz, hogy a nyilatkozatot a szerkesztőségén kívül álló egyén írta, mégis nagyon különösnek találjuk, hogy ilyen nyilatkozatot egy sajtó organumban egyáltalán megjelenjen. A sajtó organok beszüntetése minden esetben olyan súlyos sérelme a sajtószabadságnak, amely ellen ékőrszszakadig védekeznie kell elsősorban minden sajtó organumnak. Nincs ok, nincs érv, amelynek az lehetne a konklúziója, hogy be kell szüntetni egy lapot. Arra való a sajtótörvény és általában az állam törvényes rendje, hogy a sajtószabadság ne fajulhasson el sajtószabadsággá — de betiltani egy lapot, megfojtani, a gondolat legmarkansabb kifejezőjét, a nyomtatott szót — ezt nem szabad soha! A Katolikus Élet-tel, amely ellen a betiltást sugalmazó

OFB

ban. idéző l. utazni. milyen nak a C lag-állj Jellinek ző level haddbírór rá volt dreptul CFR. Et károlyi egy Heg az irodá már ind engedie büntetés zett. A nyugtát zuk a 30 igazgatós

Csak vizumot közvelem s leghat

Tartó

Satu-Mar

Börgar

kocsi el

Basarab

Ha

és

legn

IOZ

TER

Piata

Valodi

r

LO

csak jó

Pi

2011.11.11

sz

B

ul

sz

2011.11.11

sz

B

ul

sz

2011.11.11

sz

B

ul

sz

2011.11.11

sz

B

ul

sz

2011.11.11

sz

B

ul

sz

2011.11.11

sz

B

ul

sz

2011.11.11

sz

B

ul

sz

Beszélgetés Leirer Amália szellemével

Egy spiritista médium, aki utat mutat a Leirer nyomozásnak. — Pödör Gyulát itt is ott is elfogják és sehol nincs.

A legfrissebb bűnügyi misztikum: Pödör Gyula. Amália kiderült a budapesti rendőrség végzetes tévedése és elszórt a rettenetes vád a meggyilkolt Leirer Amália apjáról — a rendőrség hiába keresi a tettest — Pödör Gyulát alig lehet már előkeríteni. Minden eredmény eddig az, hogy az újságok fogdossák el a Leirer gyilkost. Hogy legutóbb Nagykarolyban fogták el egy színes fantáziájú tudósító jelentése szerint. Egy napi újság szenzációnak jól jön egy ilyen tudósítás, de a nyomozás alig profitál belőle valamin.

A Leirer-ügy színeiből élénken emelkedik ki a következő történet. Emlékeztetés, hogy Schenk Károlyné egy budapesti spiritista médium röviddel Leirer Amália holttestének felfedezése után trancsban azt írta le, hogy állástalan pincér volt Leirer Amália gyilkosa, akit a meggyilkolt nő Gyuszinnak nevezett. A spiritista médium szerint a gyilkos Csehszlovákiában rejtőzködik, de a Leirer Amáliától elraeolt holmikat Budapestben rejtette el.

Egészen különös, hogy a spiritista médiumnak a szavazata szóról szóra beteljesedtek. Pödör Gyula valóban állástalan pincér, kiderült, hogy bizalmas viszonyban állott Leirer Amáliával, Csehszlovákiába szökött és véres zsákmányát Budapestben rejtette el. Ezért érdekes az a beszélgetés, amelyet egy budapesti újságíró folytatott a médiummal és amelyet a következőkben közlünk:

Szürke kis bérház. Itt lakik a médium, skit Leirer Amália meglátogatott. Kopogtatok az

ajtón. Egyszerűen öltözött nő bocsájt be.

— Schenk Károlynét keresem. — Én vagyok — mondja és már vezet is be a szobába. Nincs benne semmi titokzatos. Zöld költött kabátban ül velem szemben és kissé megilletődve készsül az interjúhoz.

— Hogy mióta foglalkozom a spiritizmussal? Oh már rég. Tizenhat éves voltam, amikor első ízben jelent meg bologult édesapám szelleme. Azóta állandóan érintkezésben

Pödör Gyula Leirer Amália gyilkosa.

állok a szellemekkel! Irómdium vagyok, szépszokra járok, de itt nálam is minden vasárnap délután összejövök spiritista testvéreimmel. Más különben úgy élek mint a többi asszony — mondja mosolyogva.

— Február 21-én történt. Egy szombati napon volt, pontosan emlékszem, mert a legkisebb fiamat aznap vitték Hollandiába. Ketten voltunk csak idehaza, én és az anyám. Egyszerre csak erős kopogtatást hallok a szekrényen, aztán az ablakon, az

ajtón, mindenütt. »Ni az?« Kérdeztem.

»A meggyilkolt Leirer Amália szelleme vagyok.« — hallottam tisztán és világosan a választ. Azonnal leültem és írni kezdtem.

Nézem a kapkodó írással sürtűn teleirt lapokat. Néhány mondatot leírok:

... Gyilkosom egy állástalan pincér... Én Gyuszinnak szoktam hívni őt... Az elrabolt holmi itt van Pesten a gyilkos rokonainál... Szegény apámat nagyon sajnálom, mert agyongyöttrik őt, holott ő nem oka semminek... Nagyon hálátlan voltam irányában, bűnhődöm most ezért, mert mindenkinek meg kell bűnhődni a bűneiért egyszer... Ne kételkedj abban, amit mondtam; a kételkedés nagy bűn, az Isten fogja nekem felróni, ha nem mondok igazat.

— Ez február 21-én történt — folytatja Szenkné. — Akkor mindenki kinevetett. A rendőrség kételkedtek a dologban és mesének tartották.

Ahogy itt ülök a kis szobában az érdekes médiummal szemben Maeterling jut eszembe: »Ugy látszik, az ember sehogyan akar tudomást venni róla, hogy sokkal többet rejt magában, mint amennyit el tud képzelni.«

— Voltak már hasonló nevezetes esetei? — kérdelem a médiumot.

— Nem — feleli őszintén, főleg rokonok és külvilágot kevésbé érdekli szellemek szoktak meglátogatni. Hívni nem szoktam szellemeket. Mindig ők jönnek.

A kereskedők a köztisztviselők fizetés emelését követelik

Csak jól fizetett tisztviselők garantálják a törvények betartását. — Egészséges közgazdasági élet, csak egészséges közállapotok között képzelhető el. — A helyi Sfatul országos mozgalma.

A Sfatul Negustoresc helyi csoportjának mai ülésén dr. Gara Ernő előadást tartott, amelynek kapcsán csehszlovákiai tapasztalatai alapján párhuzamot vont a csehszlovák és román közgazdasági és kereskedelmi viszonyok között. Rámutatott azokra az indokokra, amelyek a csehszlovák piacot tartózkodásra kényszerítik Romániával szemben és amelyeknek kórokozója — az itteni állapotok. Előadásának során ismertette a csehszlovákiai kitűnő törvényeket és intézményeket, amelyek az ottani kereskedelmet, ipart magas színvóra emelik. Mindenek legalján mint fundamentum, a kitűnően dotált, puritán csehszlovák közhivatalnokai kar garantálja a törvény betartását. Ha a közgazdasági viszonyaink felgyógyulására munkába kezdenénk,

ezt a munkát csak úgy lehet felépíteni, ha az állami élet fundamentumát megerősítjük. Azon kell kezdeni tehát a munkát, hogy a köztisztviselői kart immunissá tegyük a korrupciótól. Ez pedig csak úgy képzelhető el, ha a tisztviselők megilletését az állam biztosítja. Az első teendő tehát: a köztisztviselői kar léptetése és a tisztviselői nívó felépítése.

A kereskedők indísnak mozgalmat abban az irányban — mondta az előadó — hogy ez a szelekció és nívó-emelés megtörténjék.

A kereskedők csoportja elhatározta, hogy ebben az értelemben memorandumot készít és megindítja az országos mozgalmat az elhanyagolt tisztviselői kérdés rendezése ügyében.

Szatmáron a flekktifusz veszedelme lokalizálva van.

Akik már átestek a betegségen, immarnisok a kiütéses tifusszal szemben. — Csak „unternahro” szervezetek pusztulnak el a betegségtől.

Szigeten már veszedelmes méreteket öltött a flekktifuszjárvány és érthető, hogy a közelfekvő városok közönsége aggóddó félelemmel figyel, nem

fenyget-e bennünket is hasonló veszedelem. A napisajtó már hírül adta, hogy a satu-márei katonai kórházban is kezelték két kiütéses tifussal megb-

Pálma és rococó mintával varrt paplanok GRÜNFELDNÉL Lei 640.

Grünfeld paplankészítő műhelye Kazinczy-u 26. Deák-tér 7.

tegedett katonát. Illetékes helyen a következő újabb információkat szereztük a most mindenkit érdeklő ügyről:

A satu mari helyőrség katonái közül Retiegan Constantin és Mugál Alexander betegedtek meg. Retiegan március 15-én már gyógyultán hagyta el a kórházat, társa pedig szintén a gyógyulás útján halad. Mindketten máramarosból hozták magukkal a betegségét. Azóta több beteg nem jelentkezett és mivel a 15 napi incubációs időszak már elmúlt.

Szatzmáron a flekktífusz veszedelme lokalizáltnak tekinthető.

Beszélgést folytattunk dr. Fáyval, az ismert szatzmári orvossal, aki a katonai kórházban teljesít szolgálatot. Tőle értesülünk, hogy a felgyógyult

Retiegan a járványkórházban ápolónak alkalmazták és pedig nagyon érdekes okból. Azok ugyanis, akik már átestek a betegségen — teljesen immunisok a kiütéses tifusszal szemben, sőt még azt a bacillusfertőzést is immunizálják, amely törletesen ilyen felgyógyult beteg testéből származik.

Megnyugtató tudat különben, hogy a katonai kórház élén Kalifariu Livius főorvosorvos áll, aki a háborúban, a galíciai fronton a flekktífusz legismertebb és legkiválóbb specialista volt. Mint kiúzóemot említhetjük, hogy két évvel ezelőtt a nagysomkúti katonai kórházban 20 flekktífuszos beteget kezelt és valamennyi felgyógyult. Csak rosszul táplált, u. n. „internáhr” szervezettel pusztultak el kiütéses tifuszban.

Meghosszabbították a boltbér szerződéseket

Megbízható helyről nyert híradás szerint, a kereskedők bérszerződésait hat hónapra meghosszabbították. — Arra vonatkozólag, hogy általános-e vagy csak bizonyos esetekre korlátozott ez a meghosszabbítás nem tesz említést ez a híradás.

Embervadászat az Isten háta mögött.

Tévedésből verték félholtra a felsővisi Stadler Lajost. — Hogyan szórakoznak az unatkozó urak? — Mihályi prefektus ur címére.

— Felsővisói tudósítónktól. —

Móricz Zsigmond az „Isten háta mögött” című regényében érzékeltette a kisvárosi társadalom zsíros, kicsinyes és ostobán gonosz atmoszféráját. Mérhettelen unalom érezkedik a lelkekre, tompítja az agyakat és szűli a rossz, csunya indulatokat. A mai kisvárosban azonban már meglátszik a háború és forradalmak által okozott hatása. A zsírba vér csöppent, a történetek brutálisabbak, kegyetlenebbek.

Felsővisón mulatozó urak (a kis város intellektusai) félholtra szúrkálták egy zipszer munkásfiút, amint utóbb kiderült, azért, mert összetévesztették egy ipariskolai tanárral, akire már régén fáj a foguk. Licovics Vaszile mérnök, dr. Dán Jaon orvos, Anastasiu Chirite granicsár kapitány és Zagreanu segédtanfelügyelő megverték és megrugdosták csak azért, mert azt hitték, hogy a gyűlölt tanárt gyilkolják a sötétben.

Ez a megdöbbentő barbárság nem elszigetelt és véletlen jelenség. Felsővisón. Nemrég egy uri bában történt, hogy a község csendőrmestere is

megjelent a mulatságon, ami nem tetszett a szintén jelenlevő granicsárkapitánynak, aki távozásra szólította fel az őrmestert. Ebből szóváltás támadt, a község két pártra oszlott és az uri bá csunya és véres verekedésbe fulladt. Más esetben Zagreanu s. tanfelügyelő úgy intézte el a közte és egyik tanítója között hivatalos ügyben felmerült affért, hogy a szerencsétlen alantasát véresre verte.

Az urak ott az „Isten háta mögött”, kívül vannak a közvélemény ellenőrzési körén és vad tekintetnélküliséggel éresztik szabadjára állatias ösztöneiket. A kormányhatalom máramarosi exponensei kell, hogy figyelyeljenek ezekre a sorozatos botrányokra, amelyekből hangos már az erdélyi sajtó. Mi úgy ismerjük Mihályi Gábor prefektust, mint aki vaskézrel tud rendet teremteni vármegyéjében. Hozzá adressáljuk tehát ezt az irást és kérjük, ne engedje, hogy unatkozó urak embervadászattal szórakozzanak és a rájuk bízott hivatalos hatalommal véresen visszaéljenek. Teremtsen rendet a prefektus ur a felsővisói dzsungelben!

Károlyi Mihályné szinpadra lép.

Két drámai szkecs főszerepét játssza el Newyorkban?

Newyork, márc. 21. A newyorki Keithvaudeville-színház szerződést ajánlott fel Károlyi Mihály gróf feleségének, aki néhány hét óta Amerikában tartózkodik, ahol egy elég súlyos műtétet hajtottak rajta végre. A szerződési ajánlat szerint a grófnő két drámai szkecs főszerepét játssza el. Károlyi grófné műkedvelői előadásokon régebben is több ízben fellépett és minden alkalommal nagy szín-

játsszó képességekről tett bizonyosságot, természetesen soha nem gondolt arra, hogy mint színésznő a nagyközönség előtt is megjelenjen. Mintán azonban birtokait konfiskálták s így családjával együtt a legelkeseredettebb harcot folytatja a mindennapi gondokkal, reánkényszerül, hogy a Keitszínház anyagiilag igen előnyös ajánlatát elfogadja.

Egy elhagyott házban kutyák és macskák téptek szét egy halottat.

Két hónapig feküdt nyitott ablak mellett egy hulla.

A legutóbbi titokzatos hulla-leletek mellé egy legújabb borzalom a magyarországi Bege szentgyörgyi község egyik házában egy borzalmasan megcsontított hullára bukkantak, amely csaknem két hónapig feküdt az elhagyott szobában. A hullát egy szomszédasszony fedezte fel, aki átment a házba, hogy elveszett baromfiát megkeresse. Amikor az ablakhoz közelért, orfacsaró büzt érzett. Közelebb ment a nyitott ablakhoz és

a földön egy emberi csontvázat látott, amelyről a kutyák és a macskák lerágták a húst.

Az asszony a leletről értesítette a csendőrséget, amely nyomban kiszállt a helyszínre és megindította a nyomozást.

A nyomozás során kiderült, hogy a hulla legkevesebb két hónapja fekszik az elhagyott

házban. A személyazonosságát is megállapították, a halott Bolokanov Draga elmebajos asszony volt. A csendőrök eleinte büntényre gondoltak, később azonban eljutták ezt a gyanút, mert az elmebajos asszonyt senkinek sem állhatott érdekében eltenni lá balól.

Az asszonyt valószínűleg hirtelen rosszullet fogta el és anélkül, hogy segítségért kiálhatott volna, összeesett és meghalt. Holtestéből a ház kutyái és macskái hosszú ideig lakmároztak és mire ráakadtak, már csak felismerhetetlen csontvázat találtak meg.

A csendőrség jelentést tett az esetről a becskeréki államügyészségnek amely egy bízottságot küldött ki a helyszínre a nyomozás lefolytatására. Minden jel amellett szól, hogy az asszony nem erőszakos uton halt meg.

A méramarosi kincstári faárverés eredménye. A máramarosi kincstári faárverés már évtizedek óta szabályozza a közepurópai faárakat és ezért a fakeskedelmi körök élénk érdeklődéssel figyelik a nagyjelentőségű árverést. Ezen a cseh-szlovákiai Bustyaháza és Rahón folytak le az árverések, amelyek eredményéről a következőkben számolunk be: A Bustyaházán márc. 17-én lefolyt árverésen 72000 köbméter fa került kiadásra 110 ck kikiáltási áron és 30—40 %-os felárral kelt el. Legnagyobb tételel a famennyiség kétharmad részét Farkas Saul szigeti nagykereskedő és cseh érdekeltársai vásárolták meg. Résztvettek és vásároltak az árverésen: Fuchs Eizik, Kacska Arnold, Herschkovics Ábrahám, Kaufmann József és Eizikovics P. H. szigeti cégek, azonkívül számos jugoszláviai, cseh-szlovákiai és romániai faérdekeltség. A rahói ár-

verést március 19-én tartották meg, ahol 119000 köbméter fa került eladásra. A kikiáltási ár 100 ck volt és a fa 37—45 %-os felárral kelt el. Itt is Farkas Saulék vásárolták a legtöbbet: a mennyiség egynegyed részét. Rájuk kívül az Ofa és a budapesti Büchler-cég vásárolt nagyobb tételel. A többi megosztott a három országbeli fakeskedők között.

Kedvezményes jegyfüzetek mindennapi érvénnyel a Római kerti gőz- és kádfürdőbe, kaphatók Schön fűszerüzletében, Lövey drogeriájában, Szakál borbilyüzletében, az Ideál áruházban, Iszkovits Testvéreknél, Fekete Maria virágüzletében.

A Victoria kávéház teljesen átalakítva, újonnan berendezve, úgy, hogy ma Satu Marén a legkellemesebb szolld szórakozó hely. Állandó bufet kitűnő fajborok. Minden est-Szirmai kitűnő zenekara muzsikál.

A legegánsabb angol- és francia ruhák WEISZ női szabónál, Deák-tér 6.

Megérkeztek

a tavaszi újdonságok férfi és női szövetek, szottis szövetek, selyem vásznak férfi és női covercolok, kabát szövetek. Férfi ruha szövetek 140 széles 180 leltől Városi bérpalota

KLEIN ELEK.